

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni-vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen hetenként ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj:
Ötásóhas postáért 5 kr.
Nagyobb terjedelmű, mint azelőtt...

Előfizetési árak:
Helyben és postán külföldre:
Egy évre 10 ft. Negyed évre 2 ft. 50 kr.

Debrecen, november 6.

Az országos számvétség előterjesztette a harmadik évnegyedi számadás eredményét, s kintint, hogy csupán ezen egy negyed év 20 millió deficizzel zárodott...

Ezek kéréshetetlen számok, melyeket megvárni nem lehet, azoknak sem, kik az ország vagyonaiból kénytelenesen élve, rózsaszinben látják még a nyomort is.

Minden év végén nő a pénztári hiány, mert a hiánylatot minden évben újabb adósságokkal kell fedezniük; a kölcsönvett tőkepenz kamatait pedig elenyésztetni nem lehet...

Az a kérdés merül fel mindenki előtt, ki Magyarország pénzügyi viszonyait figyelemmel kíséri: lehet-e még Magyarországon segíteni? Határozottan lehet állítani, hogy a mostani kormányzati rendszer alatt senki, de senki nem képes segíteni...

Mire fekteti a mostani kormány bevételeit? egyedül az adórendszerre, az adótermés növekedésére? az adóképeseknek évről-évre csökkenése.

Mentülünkább fogy az adóképesesség, annál több lesz évről-évre a bevehetetlen adóhátrálék, mely már most is óriási számban szerepel az országos költségvetés reménylhető bevételei közt...

A mostani kormányzati rendszerrel nem lehet segíteni, mert belügyeinkre teendő kiadásunk már most is oly miniumra van szorítva, hogy annak még lejjebb szállítása az ország érvérséget akadályozná meg.

Ujabb alkotmányos életünkben 12 év áll a hátunk megett, ezen alkotmányos évek súlyosan nehezítették Magyarországra.

kell, oda kell törekednünk, hogy a kormányzati rendszer változzék meg. A kormányrendszer megváltozásával még lehet segíteni, mert akkor Magyarország visszaadatik önmagának...

A függetlenségi párt Erdélyben. Erdélyből áradatos hírt jöleznek. Gróf Teleki Sándor, báró Bánffy György, Kőnczey Miklós, ifj. gr. Teleki Géza, Barsosy Domokos, Tolnay Reginald, egyszóval Erdély legvágyosabb, legtevékenyebb ifjúsága sorakozik...

A függetlenségi párt Aradon is megalkult, annak híre, hogy a kormány ottani tisztviselői magát Tisza Kálmán akarák föl léptetni, ha csak a mostani mérsékelt ellenzék képviselői, Chorin Ferenc, addig kormányparti nem lesz.

Az osztrák delegáció külügyi vitája alkalmával. Hübner, reakcionárius heves beszédet tartott a francia köztestület ellen, melynek részéről a beszéd szerint, a monarchiákat s így az osztrák-magyar monarchiát is veszély fenyegeti...

Leleplezések. A Bem-szoborról lebulit a lepel; lebulit azon visszaélésekről is, melyek a leleplezés ünnepélyének nemzeti jellege ellen felsőbb intézkedésekre alkalmoztak.

A marosvásárhelyi lapokban Sándor Kálmán közli ezt. Azt mondja, a Bem-szobor-bizottság ezept. 21-iki titkos ülésen olyan szavak hangzottak, hogy nem tesznek bizonyos magas helyeken, ha nagyobb ünnepély rendeztetnék a rebellis generális szobrának leleplezése alkalmából.

A szobor-biz. elnöke még többet is mondott ama titkos ülésen. Azt mondotta ugyanis, hogy illetékes helyről vett értesülési szerint a koronaóráról a denuncziáció érkezett, hogy a Bem-szobor leleplezés alkalmával antidemokratikus tüntetés van készülében.

Kell-e reálistkola Debreczenben? Kéretlen tanács.

Ez állapot tarthatatlan s Debreczen városát már eddig is megsebzényítö, a mellett, hogy egy tanár leverőböt képzeli sem tudok, mint annak a tudását, hogy ő bármily kitarító s lelkiismeretes munkája nem képes öt évek során át eljuttatni a rendes tanársg révpártjára, hanem mint h. tanár vagy i. tanár kénytelen családot alapítani.

Meg kell tehát mihamarabb szüntetni a reálistkólát, mert kiegészítése ellen a 30 ezer frnyí évi költségen s a felhozott elméleti okon kívül több ok is beszél, a jelen csonkaskor pedig káros és snégyenítő.

Hogy a debreczeni reálistkola nem a város óriási többsége érdekeinek szolgálat, arról bárkit meggyőzhet a múlt évről közzétett értesítőbe vetett egyetlen pillantás. Mert igaz ugyan, hogy e szorint a reálistkolába járt összesen 83 fű közül 21-nek atyja földirtókos vagy bértő, 26-é pedig ugynevezett intelligens ember s 35-é kereskedő vagy iparos: de ha nem említtük is azt, hogy fajdalommal nélkülözték annak kimutatását, hány volt a 83 tanuló közül debreczeni, lehetetlen fel nem tűnni annak, hogy míg Debreczen város óriási többsége református, a reálistkola népességében 34 a róf. és 31 p. o. az izraelita.

hetett polgári iskola, mint a mai költséges reálistkola. Pedig a polgári vagy tán még inkább a felsőbb népiszkola, melyet a reálistkola kedvéért megszüntettünk, nem is specifiuss szakiskola volna, hanem az, a mit a reálistkolában akartunk feltalálni, kisebb gazdáink és iparosaink számára való tanintézet.

S ha az okosodásnak ez a folyama, hogy t. i. a reálistkola sem általában, sem különösebben mint debreczeni középiskola sem elméleti, sem gyakorlati szempontból nem állja meg helyét, szakiskola gyanánt pedig nem felel meg a tulajomlag nagy többség igényeinek, ha mondandó az okosodásnak ez a folyama oda vezet bennünket, hogy még ha Debreczen városának népoktatási intézete teljesen rendben volna, akkor is, előbbvaló volna p. o. földműves-, ipar- és kereskedelmi iskolák állítása egy reálistkola fenntartásánál; ugyan mit mondjunk a jelen viszonyok közt? Ugyan mit mondjunk Debreczen város sokat áldozói a tanügyre, folyton újabb-újabb népiszkolákat, gondoskodik az iparosok sokat áldozói a tanügyre, folyton újabb-újabb népiszkolákat, gondoskodik az iparosok sokat áldozói a tanügyre, folyton újabb-újabb népiszkolákat, gondoskodik az iparosok sokat áldozói a tanügyre...

Debreczennek nincs p. o. egy tisztességes kórháza. A felsőbb gazd. tanintézet épületét szánta annak. De nincs pénze, hogy a helyett a városban egy másikat építsen. Nem volna postóra való, hanem olyan drága sujtásra telnék? Nem hiszem. Tudom, hogy nem úgy van. Tudják Debreczen városi úrúok férfai, hol itt a haj, mi itt a szükség. Csak hogy jobban belátnak a dolog színe, mint én. Azt tudják, hogy reálistkola — már egy a hogy — meg van, s ez erre fordított költség legalább ötvenélt ezrela megy. Másrészt kötelezi őket nekem a múlt s — homályos arnyakkal — biztatja a jövő. Reméli látszanak, hogy a kállói reálistkólát átfogja Debreczenbe helyezni az államkormány s ekkor Debreczen egyeb kívánalmának is megfelelően ha reálistkolája is lesz. Békési Gyula.

A kolozsvári kiállítás. Okt. 18. nov. 2. Az erdélyi gazdasági egylet — miként lapunkban is említve vala — egy kiállítás rendezése. Nemcsak az erdélyi részekből, de a Királyhágón túlról is sokan felkeresték kiállítás czikkkel, s gyűmölésészei része szépen sikerült. — A kiállítás megnyitása a városi gazdasági egylet kiválóbb tagjai. A szak értiak is szépen voltak képviselve, összesen mintegy ötvenen. A gyűlést Szabó József, az erd. gazdasági egylet burgó alelnöke nyitotta meg rövid beszéddel. Tudatta, hogy Tisza László egyetle elsőkött betegség aladályozta. Melenz ádvözli az ország különböző részeiből egybeseregelt gazdaközönséget. Kéri a kiállítási csoportok megismétlését, tanulmányozását.

Ezel az elműki meghívás következtében testületleg, hallgatag csendben távoztak, a redoute épületben elhelyezett kiállításra, melynek helyiségén egy feltűzőt nemzeti lobogócska jelző az ünneplést. A kiállítás igen izlésesen volt rendezve. A redoute nagyterme a szoba-növények és szőlőkiallításra volt betöltve. A szoba növények közt legbámulatosabb egy igen szép philodendron. A nagyterem keleti részében a legirókább páfrán félekkel, feltűző egy oktagon grupp. Szép dracaena fajok, kaméliák körül szegélyezve fehér primulákkal. A terem közepén dr. Nagy József és Reinhold Olivér arag csoportja volt, egy gyönyörű banánfával, a legszebb nyílásban levő tiadeákkal, nygeliaikkal és begoniaikkal, s mindezeknek láttára ez ódon teremben mintegy más égalj alá varázsolton éreztük magunkat, melynek hatása alatt mi vidékiek elnémulva éreztük azon panaszokat, melyekkel a gond, nélkülözés s az általános szomorú anyagi viszonyok következtében otthonunkban oly gyakran találkoztunk, s fölédelt a tudat, hogy csakugyan nem oly általános szegénységünk, s boldogoknak képzeljük a nagy városiak azon kedvező helyzetét, mely a luxusnövények nagytermű ápolásában nyilvánlik.

A szőlő 4 álványa megtekintése után, melynek redőlyein több nemű s jelles fajtaú megsegeszőlők csüngtek le, térjünk balra, hol a nagy szék, nem igen kényelmes melléksobában a bel- és külföldi almákban mondhatni minden fajja igen szép példányokban dusan képviselve, midőn a jobbra eső mellékteremben az izletes körtvék minden faja áll előttünk, melyeknek becsét emeli korunk legnagyobb megalomlásának Greigor - Nellis Helandból küldött tizenhat faj körtvéje. — A körtve-csoport feletti szarvápületben a kertészeti eszközök egy néhány darabja, s körülte a vetemény-félék voltak. — A gyűmölésészei értekezlet okt. 29-én tartott melyen rövid beszámoló után kiküldetett egy bizottság, a mely egy a fajok kiválasztása és a nevek tisztázása, mint a statisztika egybeállítására és a kerti terményeink piacra vitelle érdekében tanácskozték s javaslatát nyilvánosságra juttassa.

Ezen bizottság már másnap azzal kezdé meg működését, hogy a kiállított gyűmölésökből előbb a legnemesebbeket, az után az „erdélyi” eredeti almákat összegyűjtve, a nagyteremben két asztalon közszemlére kirakták. Mielőtt a jury működését adnók, a kiállítást tájékozálag tudatjuk, hogy az összes kiállított száma 126, és pedig az alma csoportban 64 kiállító (1372 fajjal), a körtve csoportban 29 kiállító (372 fajjal), szőlőt állított ki 8 (361 fajjal), vetemény 23, virágokat 19 és kerti eszközöket 7 kiállító.

A kiállítás második napján az illető jury bírálatának eredményét lapunk szük köre nem engedvén egész terjedelmében közölni, csak is az előbb rendt kiintézetek megnevezésére szorítkozunk. A gyűmölés-osztályban az első ezüstérmét nyerte Nagy Dániel kolozsvári timár iparos a természetesen ajánlatos fajok kitűnő gyűjteményét, fölémlítjük még, hogy Deésaknáról Törpényi Lajos dícsérő oklevelet nyert jeles fajjalalmiért. Borszőllőért ezüst-érmét nyert Wolf Gyula Tordáról, az asztali szőlőkért pedig három arany első-díjat kolozsvári tanító Szentgyörgyi Lajos kilenczvenöt fájból álló ritka gyűjteménye. A kerti eszközök gyéren valának képviselve, s a vetemény- csoportban is csak a második két arany-díjat adott ki a Torda-koppandi kertésznek.

Egyáltalában a kiállítás az egész kiállítás iránt nagyon lanyha érdeklődéssel viseltetett, s a mellett hogy hiányzott a kalandoló névsor, nagyon érdektelen vala egy oly egyen hánya, a ki az ország különböző részeiből felgyűlt érdeklődők ismerkedését könyvté tette volna. S a tervelt s megtartott banquetben is csak mintegy tizenhatan vettek részt, mely egy néhány lelkes felkötözött után csendes véget ért. De miandent helyre hoz, mindent elfedez, gyűmölésnyésztésünknek leendő közel fölvi-rágása, melynek az ezen alkalommal tartott értekezleten megállított elvek s nézetek szerint, hogy az erdélyi gazdasági-egylet oly sokszor felhozott s emlegéttét szakosztálya minden ellenzenvet legyőzve: a közfőra nézve minél teljesebben létesítsen, szívünkűből óhajtuk!

Debreczeni színház. Csütörtökön, nov. 4-én adott: „A börtögér”, zenéjét szerz. Strausz. Nyilván Irma elragadóan énekelte a „Volt szeretőm” című magyar népdalt, s meg is kellett ismetelnie; különben széles jövedelmében volt, ugyannarra, hogy a darab vége felé a nevéstől alig tudott énekelni. Szathmári (Frank) jó, de Foltényi e szerepben határozottan jobb, s kár is volt tőle e szerepet elvenni. A Wagner-induló tetszett, hát még ha teljes lenne a zenekar! A Litzemayerek „Kettős polka”-ját mint mindig egy ma is megújrazták. Pénteken, nov. 5-dikén adott: „A beszállt szegénye”, népszimlő 3 felv. Írta: Makroczi János. Requiescat in pace! Üres ház.

Debreczentől Meranig. Meran, nov. 3. El lehet rá mondani, hogy „fokról-fokra”. B.-Füred, Meran, később Nizza, aztán — a paradicsom, vagy a mi több valószínűbb: a pokol. Október hó 28-án indultam el Debreczenből, s két barátom kikísért a vasúthoz, magamban pedig azon gondolkodtam, vajon viszont látom-e még őket? sok magamszóra ember jár már egy arval, hogy ément tölire melegabb vidékre, csak azért, hogy többet vissza ne tessen. A csepűbe két a legjobb korban levő asztalos, voltak utitársam, az egyik debreczeni születésű de budai illetőségű, a másik vidéki úri no volt. Ugy látszott, hogy mégis ösmerősök, mert csakhamar megeregt a társalgás. Hát B. mit csinál? Az ipa kivette Feketetőra ott ugyan az ügyvédség nem fog a legjobbban menni, de a gazdálkodást is átadja nekik. Hát Irma mit művel? Ott lakik a mi házukba Budán, pedig neki magának is van háza, de mióta a férje ott meghalt colerában, azóta át se lépte a küszöböt. Hát olyan nagyon szerette a férjét? Azt épen nem, hanem — a kolerától nagyon fél.

Elez hasonlított meg szűk kérdés és feleleteket kellett végig hallgatnom P.-Ladányig. Ott az egyik asszonyosság leszállt és Váradfő felé folytatta útját. Utközben még Kabán beszállott hozzánk, egy fiatal úri ösmerősöm (külömben zsidó) a ki P.-Ladányba egy kis szivertőtöt vett magához, és Paul de Koch regényeit olvasva, egyszer csak azt kérde tőlem, hogy tudom-e, hogy ő volégyen? Nincs szerencsém tudomásul bírni, de gratulálok. Beszéli, hogy mennyire szerelmes stb. de azért kivettem beszédjéből, hogy most azért jön Pest felé, hogy a menyasszonyát Hatvan felől akarla készletlenül meglepni, ki öt midig Nyiregyháza felől szokta várni. Bizon a mi néptünknek sem ártana, ha legalább a jegyváltás és esküvő közötti időt arra is felhasználhaták, hogy a fényképek, az arnyoldalát is igyekednek megtekinteni. Nem lenne anynyi változást. Jól mondja a nagyváradi 12 ellenőpirat szerzője: Sokat kell, hogy tanuljon és átvegyen a zsidó a magyartól, de viszont a magyar a zsidótól.

Budapestre érve a „Magyar Királyhoz” szálltam, a hol is egy szobának csuolt lyukba helyeztek el. A szobából vissza kellett térnem, mert benne minden dűlő félben volt, és az ajton kívül kellett a téli kabátot levetnem, kiváncsi vagyok, hogy egy józsi magyar ember bundával, hogy tudna egy ilyen szobába bejutni.

Midőn B.-Füred kezdem járni, fakereken vágattam át a budai indóházhoz, a hordárkó jobbról-balról köszöntek, azt híve, hogy legalább is miniszteri osztálytanácsos vagyok. Később egy confortabel is megjárta, most meg már targoncán vitetem át magamat 60 krajczárért.

Azt hiszem, jövőre gyalog fogom ezt az utat megtenni, ha ugyan az ilyen egy deczi túldóvel ellátott magamformájú passagur beszélhet jövőről.

Csak jól mondta azt Knoll Pál barátom: „ha az embernek keresete nincs, fősvény lesz.” Találó és való. Osman.

UJDONSÁGOK.

* A virilisek névsora az igazoló választmány által ez év végével is kifogván igazítottai, figyelmeztetnek ismételve mindazok, kik ezen névjegyzék ellen felszólalni akarnak, valamint azok is, kik adóknak kétszeres beszámításának kedvezményét a jövő évre igénybe venni kívánják, miszerint evégett a városház kistermében f. hó 6. 7. 8-dik napján d. e. 9—12, és d. u. 3—5 óráig szóval vagy írásban jelentkezzenek, mivel későbbi felszólalások figyelembe nem vétetnek.

* Több a soknál. A mult éjjel a betörő tolvajok ismét garázdálkodtak városunkban. — Tapasztalat szerint ezek a tolvajok, mindig a boros esős éjjeleket választják, s csudalatos, hogy a rendőrök épen az ily éjszakákon nem ügyelnek fel kellő éberséggel. Hiszen páratlan a maga nemében, a mi az éjjel ismét történt; már tíz órakor este fogtak hozzá a boltfeltöréshez. Kezdték a Szabó Károly czepléd-utcazi fűszerkereskedésén, folytatták ugyanazon utcában a Szuhí Vince kereskedésén és végeztek a Dede Keresmáros atyáján; az hogy a betörés egy helyen sem sikertült, egyáltalában nem a rendőröknek, hanem a boltlajdonsok éber álmanak tulajdonítható. Minőlfogva figyelmeztetik lapunk utján az illető czepléd-utcazi kereskedők a helybeli rendőrséget, hogy a vagyonbiztonságnak ilyenén állapotban legyen kellő vigyazattal, s különösen ügyeljen a czepléd-utca végén levő városi csordásházra, hol tudvalegőleg a csavargók állandóan tartózkodnak.

* A közös hadseregbeli pótszemle folyó hó 8-án, a honvédség pedig e hó 30-án fog megtartatni, melyre az érdekeltek előre is felhívatnak.

* Roppant fontosságú ürgyűny érkeztet Sopronból Gesztre. A soproni szabadelvűpárt élnöke adta fel. Így hangzik: „Tisza K. urnak, m. kir. miniszterelnöknek Gesztre. Szeretett képviselőnk, Trefort miniszter társzétletere rendezett lakomán nagy méltóságod egészségére: három köszöntőt mondunk (!) — Valeát!

* Egy mesterlegény gazdájának reabizott 20 frnyí pénzt elkarlyáztván, — e feletti bánatában az „István” gőzmalom melletti töba ugrott. Még el, mikor kihuzták. Most kórházban van.

* Az időjósok most az egyszer nem stultak fel. A jelzett enyhe idő beállt. Legalább nálunk két nap óta csüdes, borult idő van. — Sokan állítják, hogy az idei tél enyhe lesz, mert a nyírfák tejele lombos, holott szigorú tél közeledtetkor lombjai lehullnak.

* Bem és Szemere Miklós. Szemere Miklós, e kitűnő veterán kőtő szintén Bem hadseregében szolgált. Egy ízben a tábornok megajánlotta neki, hogy közönvédből tisztnak lép-telje elő. — „Nem értek hozzá”, felelt a kőtő és mint közönvédből szolgált kereszti a szabadságharcot.

* A tisztviselő egyesület t. tagjait van szerencsém értesíteni, hogy Salzmann Lajos ur a vele kötött szerződés értelmében a város háza alatti férfi-divat-tüzletében léhoz mindenféle cikkeket az eredeti beszerzési árhoz számított 12%-ra mérsékelt haszon mellett szolgáltatja ki, s minden vásárló egyesületi tagnak joga van, az eredeti árakról meggyőződést szerezni. Műtan nevezett az így nyerendő haszonból előre meghatározott összeggel részelteti egyesületi-eket, ajánlom, hogy a t. tagok esetleges szük-ségeiteket az ő üzletében szereztek be, hol előzékeny s pontos kiszolgáltatásban részcsü-lendének. Az ügyvezető igazgató.

* Megszakadt a szive. Sir Thomas Bouch, a tavaly december 28-án leszállt Tayhid építője szívszakadásban meghalt. Mint mondják a borzasztó szerencsétlenség és remekműve megsemmisülése fölött való bánat öle meg.

* Egy léghajós Paris mellett szerencsétlenl járt. 4—500 méternyi magasságból zuhant le. Valószínűleg meg léerte előtt halott volt, az irtózató légnyomásban megfulván.

* Thea-estélyi lesz ma este V. in e z e Lajos kávéházában, melynél Boka Samu jó zenekara fog működni. * Friss olvasottól disznózsír kilója 70 kr. Edények megfűtése mezzel zsírral naponta eszközölte Szabó Mihálynál, kivarad-utca végén.

hirdetmény. Kereskedőknek megköszönöm. Kereskedőknek.

alkozás. Gyakorlatilag képzett 14 éve, hogy a megalakozik, óhajtaná jeleni; becses megkereséséhez kéret-

